

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA W KATOWICACH

**Wojewódzki Inspektorat
Ochrony Środowiska**
w Katowicach

PLAN PRACY ORAZ KIERUNKI ROZWOJU WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA W KATOWICACH W 2026 ROKU

Katowice, grudzień 2025 r.

I. Plan działań kontrolnych oraz kierunki działania Wydziału Inspekcji oraz Działów Inspekcji w delegaturach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach

Plan działań kontrolnych w 2026 r. będzie realizowany poprzez kontrole terenowe w podmiotach korzystających ze środowiska oraz kontrole bez wyjazdu w teren, oparte na analizie dokumentacji dostarczanej przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

Zadania kontrolne Inspekcji Ochrony Środowiska wykonywane będą na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska.

Roczny plan działalności kontrolnej na 2026 r. został opracowany w oparciu o wytyczne przygotowane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, które wskazują m.in. ogólne kierunki działania wydziałów inspekcji oraz działów inspekcji w delegaturach wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska, to jest:

- Nadzór nad przestrzeganiem wymogów określonych w pozwoleniach zintegrowanych (IED) - kierunek ten będzie realizowany poprzez kontrole kompleksowe instalacji posiadających pozwolenia zintegrowane, zgodnie z częstotliwością określoną w przepisach prawa, których celem będzie weryfikacja obowiązków wynikających z tych pozwoleń.
- Gospodarka odpadami - realizacja powyższego kierunku odbędzie się poprzez:
 - kontrole dużych wytwórców odpadów, zwłaszcza niebezpiecznych, z weryfikacją każdego etapu postępowania z odpadami aż do ich ostatecznego zagospodarowania;
 - kontrole realizacji zadań własnych gmin, w szczególności w zakresie osiągania wymaganych poziomów: przygotowania odpadów komunalnych do ponownego użycia i recyklingu, ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, a także składowania;
 - kontrole systemu gospodarowania odpadami obejmujące obrót odpadami, metody ich przetwarzania oraz zgodność realizowanych procesów z przepisami, aż do ich końcowego zagospodarowania; kontrole gospodarki komunalnymi osadami ściekowymi obejmujące zarówno wytwórców, jak i podmioty przyjmujące osady do dalszego zagospodarowania; kontrole funkcjonowania systemu przeciwdziałania marnowaniu żywności;
 - kontrole systemu zbierania i przetwarzania odpadów poużytkowych (zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, baterii i akumulatorów, opakowań i odpadów opakowaniowych, pojazdów wycofanych z eksploatacji);
 - ocenę realizacji zadań wskazanych w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami (KPGO);
 - kontrole podmiotów w zakresie dotyczącym postępowania z odpadami powstałymi w wyniku klęski żywiołowej powodzi w 2024 r., zgodnie z „Wytycznymi...” GIOŚ ze stycznia (I etap) i kwietnia (II etap) 2025 r.;
 - kontrole podmiotów wytwarzających z odpadów nawozy i środki poprawiające właściwości gleby, w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o odpadach.
- Jakość wód powierzchniowych, podziemnych oraz gospodarowanie zasobami wodnymi - wskazany kierunek będzie realizowany poprzez działania kontrolne i monitoringowe w następującym zakresie:
 - kontrole dokumentacyjne podmiotów oparte o wyniki badań automonitoringowych (ocena wyników pomiarów wykonywanych przez podmioty zobowiązane do ich wykonywania i przedkładania organom IOŚ);
 - kontrole w zakładach, które na podstawie decyzji określających warunki korzystania ze środowiska wprowadzają ścieki do wód lub ziemi, wraz z wykonaniem badań jakości ścieków wprowadzanych do środowiska w uzasadnionych przypadkach;
 - kontrole w zakładach, które na podstawie decyzji określających warunki korzystania ze środowiska pobierają wodę powierzchniową lub podziemną;
 - kontrole podmiotów prowadzących produkcję rolną oraz działalność, w ramach której są przechowywane nawozy naturalne lub stosowane nawozy;
 - kontrole obowiązków wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w zakresie dotyczącym gospodarowania nieczystościami ciekłymi na terenie gminy realizowanych przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

- Jakość powietrza i przestrzeganie standardów emisyjnych - realizacja powyższego kierunku odbędzie się poprzez działania kontrolne i monitoringowe w następującym zakresie:
 - kontrole dokumentacyjne podmiotów oparte o wyniki badań automonitoringowych (ocena wyników pomiarów wykonywanych przez podmioty zobowiązane do ich wykonywania i przedkładanych organom IOŚ);
 - kontrole podmiotów pod kątem przestrzegania przez nich warunków emisji gazów i pyłów do powietrza, połączone z wykonaniem pomiarów w uzasadnionych przypadkach;
 - kontrole wykonywania zadań określonych w programach ochrony powietrza oraz planach działań krótkoterminowych;
 - kontrole spełniania wymagań przez producentów i użytkowników farb i lakierów zawierających lotne związki organiczne, przeznaczonych do malowania budynków, ich elementów wykończeniowych i wyposażeniowych oraz mieszanin do odnawiania pojazdów;
 - kontrole wypełniania obowiązków wynikających z udziału w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych;
 - kontrole zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym stosowanym w instalacjach energetycznego spalania paliw oraz w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej;
 - kontrole przestrzegania przepisów dotyczących substancji kontrolowanych, nowych substancji oraz fluorowanych gazów cieplarnianych.
- Przeciwdziałanie poważnym awariom - wskazany kierunek będzie realizowany przy współpracy z organami Państwowej Straży Pożarnej (PSP) poprzez:
 - kontrole podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii, ze szczególnym uwzględnieniem zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej;
 - badanie przyczyn powstania i nadzór nad usuwaniem skutków poważnych awarii;
 - współudział w procesie ujednolicenia podejścia w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym związanym z lokalizacją zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.
- Jakość klimatu akustycznego - działania w tym zakresie będą prowadzone poprzez:
 - kontrole dokumentacyjne podmiotów oparte o wyniki badań automonitoringowych (ocena wyników pomiarów przedkładanych przez podmioty zobowiązane do ich wykonywania i przedkładania organom IOŚ);
 - kontrole podmiotów w zakresie emisji hałasu do środowiska, połączone z wykonaniem pomiarów w uzasadnionych przypadkach.
- Nadzór nad instalacjami emitującymi promieniowanie elektromagnetyczne do środowiska - działania w tym zakresie będą prowadzone poprzez:
 - kontrole dokumentacyjne podmiotów oparte o wyniki badań automonitoringowych (ocena wyników pomiarów wykonywanych przez podmioty zobowiązane do ich wykonywania i przedkładanych organom IOŚ);
 - kontrole poziomów pól elektromagnetycznych, w szczególności SBTk wykorzystujących technologie 5G, połączone z pomiarami w uzasadnionych przypadkach.
- Kontrole podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna;
- Kontrole w zakresie zgodności dostępu i wykorzystania zasobów genetycznych i tradycyjnej wiedzy związanej z zasobami genetycznymi oraz podziału korzyści z ich wykorzystania.

Na rok 2026 Główny Inspektorat Ochrony Środowiska ustalił 64 ogólnopolskie cele kontrolne, które stanowią priorytety do realizacji przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Plan działań kontrolnych Wydziału Inspekcji oraz Działów Inspekcji w delegaturach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach realizowany będzie w oparciu o cykle i cele kontrolne. W roku 2026 planowana jest kontynuacja cyklu kontrolnego dotyczącego instalacji do termicznego przekształcania odpadów niebezpiecznych oraz cyklu kontrolnego dotyczącego postępowania z odpadami powstałymi w wyniku klęski żywiołowej powodzi w 2024 r. Cykl ten rozpoczął się w roku 2025.

II. Plan działań kontrolnych oraz kierunki działania Wydziału Zwalczania Przystępczości Środowiskowej

Wydział Zwalczania Przystępczości Środowiskowej Wojewódzkiego Inspektoratu ochrony Środowiska w Katowicach został powołany 15 października 2022 r. Siedziba Wydziału znajduje się w Katowicach, a zasięg jego działalności obejmuje całe województwo śląskie.

Wydział podzielony jest na dwa zespoły, roboczo (na bazie realizowanych zadań) zwane grupą interwencyjno-wyjazdową oraz grupą dochodzeniowo - śledczą. Bezpośredni nadzór nad pracą Wydziału sprawuje Naczelnik Wydziału, wspomagany przez Zastępcę oraz dwóch głównych specjalistów. 13 inspektorów wchodzących w skład zespołu interwencyjno-wyjazdowego pracuje w systemie zmianowym przez 24 godziny 7 dni w tygodniu. Przyjmują oni zgłoszenia interwencyjne przez całą dobę, ich praca jest zorganizowana w taki sposób, aby w maksymalnie krótkim czasie mogli podjąć każdą interwencję bez względu na porę dnia. Będąc w stałej gotowości realizują zadania w terenie, często wspierając merytorycznie inne służby takie jak Policja, Straż Pożarna, Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego. Grupa prowadzi również dyżur w ramach zapobiegania poważnym awariom przemysłowym. Drugą jednostką działającą w strukturach Wydziału Zwalczania Przystępczości Środowej jest grupa dochodzeniowo-śledcza. Zespół liczy 5 inspektorów, którzy prowadzą czynności przewidziane w art.10 b ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz kontrole ukierunkowane na ujawnienie czynów mogących stanowić naruszenie przepisów prawa karnego. W ramach realizowanych zadań inspektorzy prowadzą czynności obserwacyjno -dokumentacyjne (tj. prowadzą obserwację terenu przedsiębiorcy na podstawie ustaleń z analizy Bazy Danych Odpadowych) we współpracy z właściwymi organami, co umożliwia ujawnianie czynów zabronionych oraz kierowanie zawiadomień do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Ponadto Inspektorzy prowadzą powierzone czynności w postępowaniach prowadzonych przez prokuraturę. Dwóch inspektorów wchodzących w skład tego zespołu posiada doświadczenie w pracy w służbach mundurowych.

Nadal głównym kierunkiem ujawniania przestępstw przeciwko środowisku jest nielegalne gospodarowanie odpadami, w tym zbieranie odpadów i ich przetwarzanie bez zezwolenia, z naruszeniem podstawowych warunków ochrony środowiska oraz zasad międzynarodowego przemieszczania odpadów. Nadal częstym zjawiskiem są nielegalne transporty odpadów do legalnie działających miejsc rekultywacji lub niwelacji terenu. Proceder polega na przywożeniu odpadów niedopuszczonych do przetworzenia lub zbierania w danym miejscu, najczęściej na podstawie fałszywych kart przekazania odpadów. Innym zjawiskiem mającym międzywojewódzki charakter jest fikcyjny obrót kartami przekazania odpadów w systemie Baza Danych Odpadowych. W tych obszarach Wydział ściśle współpracuje z innymi wojewódzkimi inspektoratami ochrony środowiska, Wojewódzkim Inspektoratem Transportu Drogowego, organami ścigania i oraz Departamentem Zwalczania Przystępczości Środowiskowej GIOŚ.

W oparciu o wytyczone najważniejsze cele działalności Inspekcji Ochrony Środowiska na rok 2026 r. to jest przeciwdziałanie nielegalnym praktykom, w szczególności w zakresie gospodarowania odpadami oraz reagowanie na nieprawidłowości i incydenty środowiskowe, opracowany został plan działania Wydział Zwalczania Przystępczości Środowiskowej na 2026 r.

Plan działania Wydziału Zwalczania Przystępczości Środowiskowej:

1. Cele główne na 2026 r.

- Wzmacnianie skuteczności działań kontrolnych poprzez szybkie reagowanie na zgłoszenia dotyczące możliwych naruszeń prawa ochrony środowiska.
- Zwiększenie efektywności ujawniania czynów o charakterze przestępczym lub wykroczeniowym, w szczególności w obszarze gospodarowania odpadami.
- Podnoszenie jakości dokumentowania ustaleń w celu skutecznego przekazywania materiałów organom ścigania.
- Zacieśnianie współpracy z innymi służbami w zakresie kontroli transportów odpadów oraz działań operacyjnych.

2. Działania priorytetowe

2.1 Czynności realizowane na podstawie art. 10b ustawy o IOŚ

- Niezwłoczne podejmowanie czynności w przypadkach zgłoszeń wskazujących na możliwość popełnienia czynu zabronionego,
- Analiza własna dokumentów i danych (BDO, DIWASS, czynności operacyjno-rozpoznawcze) w celu wytypowania miejsc służących do nielegalnego deponowania odpadów oraz podmiotów nielegalnie gospodarujących odpadami,
- Weryfikacja miejsc o podwyższonym ryzyku środowiskowym na podstawie zgromadzonych informacji oraz materiałów pozyskanych od innych instytucji oraz przekazanych poprzez zgłoszenia interwencyjne i zawiadomienia napływające za pośrednictwem aplikacji mObywatel oraz formularza „Zgłoś interwencję”
- Prowadzenie czynności kontrolnych ukierunkowanych na ujawnianie nielegalnego składowania, magazynowania, przetwarzania i porzucania odpadów oraz wypełniania odpadami wyrobisk poeksploatacyjnych złóż kruszyw naturalnych,
- Uzgodnienie z DZPŚ wdrożenie działań krzyżowych w przypadku ujawnienia powiązań podmiotu gospodarującego odpadami z podmiotami z innych województw,
- Ujawnienie przypadków nielegalnego odprowadzania ścieków do środowiska oraz negatywnego oddziaływania na wody przez podmioty prowadzące produkcję rolną, w szczególności te, które przechowują lub stosują nawozy w bezpośrednim sąsiedztwie wód.

2.2 Kontrola transportów odpadów

- Udział w kontrolach drogowych wspólnie z Policją, KAS, ITD i Strażą Graniczną, dot. kontroli transportów odpadów w strumieniach transgranicznym oraz w strumieniu krajowym.
- Weryfikacja przewozów krajowych i transgranicznych pod kątem zgodności ze zgłoszoną dokumentacją (analiza BDO oraz DIWASS).
- Wspólne akcje w ramach realizacji projektów na przykład Akcja „DEMETER”.

2.3 Współpraca międzyinstytucjonalna

- Bieżąca wymiana informacji z Policją, Prokuraturą, KAS i innymi służbami o podmiotach lub działaniach mogących naruszać przepisy ochrony środowiska,
- Udział w wspólnych akcjach i działaniach operacyjnych,
- Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie wynikającym z kompetencji IOŚ, w celu podniesienia szeroko rozumianego interesu publicznego i środowiskowego,
- Współpraca z Departamentem Zwalczania Przeszłości Środowiskowej (DZPŚ) w GIOŚ, w tym uzgadnianie o podejmowaniu działań krzyżowych podmiotów zlokalizowanych w innych województwach, jak również miesięczne raportowanie działań.

2.4 Dokumentowanie ustaleń

- Rzetelne sporządzanie materiału dowodowego z czynności kontrolnych,
- Przekazywanie organom ścigania wniosków o ukaranie oraz zawiadomień o przestępstwach,
- Usprawnienie obiegu informacji wewnętrznej i zewnętrznej dotyczącej spraw o charakterze przestępczym.

3. Działania uzupełniające

3.1 Analiza ryzyka

- Gromadzenie i analiza danych dotyczących miejsc i podmiotów generujących powtarzające się interwencje.
- Wykorzystywanie informacji z systemów oraz ich danych (np. BDO, DIWASS) do typowania podmiotów do kontroli.

3.2 Usprawnienia organizacyjne

- Doskonalenie współpracy pomiędzy inspektorami odpowiedzialnymi za interwencje, kontrole planowe oraz działania przestępczości środowiskowej,
- Wykorzystywanie posiadanego sprzętu i narzędzi w sposób umożliwiający zwiększenie efektywności działań terenowych.

4. Założenia do osiągnięcia

- Skrócenie czasu reakcji na zgłoszenia.

- Zwiększenie liczby ujawnionych naruszeń i skutecznych przekazów materiałów organom ścigania.
- Wzmocnienie współpracy z innymi służbami oraz z Departamentem Zwalczania Przestępczości Środowiskowej GIOŚ, w tym rozwijanie koordynacji działań z pozostałymi wojewódzkimi inspektoratami poprzez realizację kontroli krzyżowych uzgadnianych z DZPŚ, a przez to podniesienie poziomu bezpieczeństwa ekologicznego na terenie województwa śląskiego oraz Polski.

III. Planowanie w Wydziale Prawnym

Wydział Prawny WIOŚ będzie kontynuował działalność określoną w regulaminie organizacyjnym, w oparciu o obowiązujące przepisy prawa powszechnie obowiązującego. Głównym zadaniem Wydziału Prawnego będzie prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie nakładania administracyjnych kar pieniężnych, wstrzymywania instalacji lub wstrzymywania działalności. Uzupełniając prowadzone będą sprawy z zakresu pomocy państwa, odraczania i umarzania kar pieniężnych, zastrzegania danych stanowiących tajemnice przedsiębiorcy i inne według potrzeb. W postępowaniu karnym WP będzie brał udział w zaskarżaniu niekorzystnych dla organu orzeczeń o odmowie wszczęcia postępowania albo jego umorzeniu oraz kierował i popierał przed sądami powszechnymi wnioski o ukaranie za wykroczenia przeciwko środowisku. WP zapewni obsługę prawną WIOŚ w postępowaniach przed sądami powszechnymi i administracyjnymi, w tym ze skarg na zarządzenia pokontrolne. Zadaniem WP będzie także udostępnianie informacji o środowisku i informacji publicznej. W tym zakresie planowana jest gruntowna modernizacja stron www, zgodnie z ustaleniami poczynionymi w roku 2025, co ma na celu zwiększenie transparentności działania organu. W roku 2026 planowana jest też archiwizacja akt spraw administracyjnych.

IV. Planowanie Wydziału Administracyjno-Organizacyjnego

W nadchodzącym 2026 roku przypada 35-lecie Inspekcji Ochrony Środowiska. To ważny jubileusz całej wspólnoty, jaką jest Inspekcja. Od 1991 roku nasze instytucje stoją na straży środowiska, działając na korzyść Polski, całych pokoleń jej mieszkańców, w tym także naszych bliskich. W związku z tym Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, na zaproszenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, włączy się w szereg wspólnych działań edukacyjnych, promocyjnych i naukowych. Obchody 35-lecia nie będą ograniczyły się tylko do jednej uroczystości, ale obejmowały będą cały szereg przedsięwzięć równomiernie rozłożonych w czasie w ciągu 2026 roku, obejmujących zarówno działania ogólnopolskie, jak i regionalne.

Plan działań w obszarze komunikacji społecznej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach realizuje zadania z zakresu komunikacji społecznej z wykorzystaniem zróżnicowanych narzędzi informacyjnych, obejmujących w szczególności prowadzenie strony internetowej, aktywność informacyjną w portalu X, bieżące kontakty z mediami oraz udział w konferencjach i wydarzeniach poświęconych zagadnieniom ochrony środowiska. Działania te ukierunkowane są na systematyczne prezentowanie opinii publicznej pełnego zakresu działalności Inspekcji, upowszechnianie wiedzy na temat efektów podejmowanych działań oraz realizację zadań o charakterze edukacyjnym.

Działania edukacyjne realizowane są w obszarze szeroko pojętej ochrony środowiska, przy czym największy nacisk kładziony jest na zagadnienia związane z gospodarką odpadami oraz gospodarką wodno-ściekową, w tym przypadki zanieczyszczania wód powierzchniowych.

Jednym z kluczowych obszarów realizacji polityki informacyjnej WIOŚ jest współdziałanie z mediami, w szczególności z redakcjami lokalnymi i regionalnymi, a także z mediami o zasięgu ogólnokrajowym. Kontakty te umożliwiają efektywne docieranie z informacją do szerokiego grona odbiorców oraz sprzyjają właściwemu kształtowaniu przekazu dotyczącego działań Inspekcji.

Wykorzystanie doświadczenia i warsztatu redakcyjnego przedstawicieli mediów pozwala na klarowne i

zrozumiałe przedstawianie zagadnień z zakresu ochrony środowiska, w tym treści o charakterze edukacyjnym, wymagających precyzyjnego i odpowiedzialnego opracowania.

W 2026 roku planowana jest kontynuacja dotychczasowego modelu działań informacyjnych, opartego na utrzymaniu sprawdzonych zasad współdziałania oraz zapewnieniu rzetelnego i terminowego przekazywania informacji.

Plan działań w obszarze dostępności na rok 2026

Dostępność w administracji publicznej rozumiana jest jako zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości pełnego i samodzielnego korzystania z usług publicznych, infrastruktury, informacji oraz procesów administracyjnych, na zasadzie równości z innymi osobami, bez barier architektonicznych, cyfrowych, informacyjno-komunikacyjnych oraz organizacyjnych.

W obszarze dostępności w 2026 roku planuje się realizację następujących działań:

- wdrożenie procedury zatrudniania osób ze szczególnymi potrzebami, uwzględniającej dostosowanie procesu rekrutacji oraz warunków pracy do indywidualnych potrzeb pracowników,
- przeprowadzenie szkolenia on-line dla pracowników z zakresu podstawowych zasad postępowania podczas ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami.

Ponadto podejmowane będą działania ukierunkowane na systematyczne niwelowanie braków i nieprawidłowości wskazanych w raportach z monitoringu dostępności.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach będzie dążył do wdrażania rozwiązań organizacyjnych, technicznych i proceduralnych, które umożliwią zapewnienie dostępności na poziomie gwarantującym równy i niedyskryminujący dostęp do usług oraz miejsc pracy zarówno pracownikom, jak i klientom Inspektoratu.

V. Planowanie Wydziału Budżetu Finansów i Kadr

W 2026 roku Wydział Budżetu Finansów i Kadr będzie racjonalnie gospodarował ograniczonymi środkami finansowymi. Biorąc pod uwagę doświadczenia lat ubiegłych, z związku z znaczącą fluktuacją kadr, koniecznym będzie bieżące uzupełnianie stanu zatrudnienia w jednostce.